

Nebojme se s dětmi do terénu 2010

Zlatodůl Roudný

V okolí vrchu Roudný (474 m n. m.), který leží cca 5 km na jihozápad od Blaníku, se rýžovalo zlato již v dobách keltského osídlení. Sejpy - stopy po rýžování sekundárního zlata z náplavů v povodí říčky Blanice, najdeme zejména u Smrštova či Kamberka. Ve středověku se zájem zlatokopů soustředil na primární zdroj zlata, na vrch Roudný. V této době se zlatokopové soustředili pouze na výchozy žil se zlatonosným křemenem a do hloubky pronikali jen nepatrně, pomocí úzkých a krátkých štol. Objem zlata, které bylo vytěženo v prvopočátcích dolování na Roudném, je odhadován na 1.000 kg ryzího zlata.

Geologie oblasti a ložiska

Ložisko Roudný se nachází v severní části blanické brázd na rozhraní pestré a jednotvárné skupiny české větve moldanubika. Strukturně je vázáno na křížení tektonických poruch směru S -- J a V – Z.

Z hornin zde převládají sillimaniticko-biotitické pararuly. Hlavní část ložiska je tvořena žilnou strukturou s křemennou výplní, Zlatonosnost ložiska silně kolísala i na vzdálenost několika decimetrů, zejména v bohatších partiích – od 1,5 až do několika tisíc g/t, když nejčastěji se pohybovala v rozmezí 4 - 25g/t. Extrémní obsahy přes tisíc g/t (max. 10.300 g/t) nebyly však v některých částech ložiska vzácností.

Bohaté akumulace zlata jsou nazývané horníky „černá kuchyně.“

Rudní minerály jsou představovány především pyritem, arsenopyritem a zlatem. Ze žilných minerálů jsou zde zastoupeny křemen a karbonáty (dolomit, kalcit a siderit). Zdejší světle žluté zlato je elektrum, neboť obsahuje vysoký podíl stříbra (31,9 – 32,9%). Většinou bývá

mikroskopicky rozptýleno v křemeni a kyzech. Větší plíšky zlata (ojediněle do 5 mm) byly zde velkou vzácností.

Hornická těžba

a) dolování Auerspergů (1769 - 1804)

Majitelé panství Libouň, které zahrnovalo mimo jiné i vrch Roudný, byli Auerspergové. Těžba na Roudném trvala až do r. 1804 a za dobu 35 let dobývání bylo vytěženo 21 kg zlata. Největší rozvoj těžby byl v r. 1777 (2,0 kg ryzího zlata).

Ložisko bylo otevřeno několika šachtami, hloubka dosažená při kutání činila 85 m. Po roce 1804 bylo ložisko opuštěno, hlavním důvodem bylo vyčerpání tehdy dosažitelných zásob.

b) dolování fy Stantien a Becker (1893 - 1901)

Téměř celé 19. století byl důl opuštěn. K obnovení zájmu o Roudný došlo zásluhou významného českého geologa prof. Františka Pošepného a v roce 1893 zahájeny důlní práce. Byla postavena i malá úpravna k drcení rudy. V letech 1896-1901 bylo získáno 112 kg ryzího zlata, každý rok tedy v průměru cca 18 kg.

c) dolování anglické společnosti (1904 - 1930)

Důl byl poté dán do dražby, kde jej získala anglická společnost, a byl přebudován na nejmodernější zlatý důl v Evropě. V průběhu let 1903-04 byla postavena nová moderní úpravna a louhovna (na bázi kyanidu sodného). Od počátku obnovení dolu v roce 1904 zde bylo zaměstnáno na 400 horníků a dělníků. V r. 1930 bylo dosaženo hloubky 450 m. Počátkem r. 1929 byl Roudný prodán belgicko-francouzské společnosti, která v roce 1930 pro nedostatek financí zastavila dolování. Celková výše těžby zlata za období 1904 - 1930 činila 5.770 kg, což představuje roční průměrný výtěžek 213,7 kg ryzího zlata. Nejvyšší roční těžba byla v roce 1913 (325 kg zlata) a Roudný tak zaujal vedoucí místo v rakousko-uherské monarchii. Ložisko je prozkoumáno do hloubky 510 m.

Období 1930 až 1945

Do roku 1931 byl důl udržován v provozuschopném stavu. Potom se přestala vyčerpávat voda a důl se zatopil. K obnovení těžby už nedošlo, a to především vlivem ekonomicko-politických změn koncem 30. let 20. století.

Období od ukončení 2. světové války do současnosti

Po roce 1946 došlo k obnovení kutacích prací, ražení nových chodeb, ale v roce 1956 bylo rozhodnuto těžbu prozatím neobnovit.

V 90. letech projevilo zájem o průzkumy na Roudném několik soukromých firem (McHarrison, Fargo Mining a Prisma, ale průzkum a případná následná těžba nebyly povoleny. V současnosti je ložisko opuštěno, avšak prognózy udávají zásoby až 30 t zlata, což je více, než zde bylo v minulosti získáno za celé uvedené období těžby.

Do dnešní doby se ze zlatodolu zachovalo několik původních staveb – dělnická kolonie a vila ředitele zlatodolu v osadě Roudný, v prostoru zlatodolu a úpraven pak báňský hotel, budova ředitelství zlatodolu a další domky (dnes součást areálu Ústavu sociální péče Ratměřice), ruina laboratoře, čerpací stanice s vodními nádržemi, zarostlé kalojemy a fragmenty technologického vybavení z dnes již zaniklých úpraven.

Na bývalých kalojemech tvořených haldami jemného křemenného písku se paradoxně vytvořil cenný biotop, který je dnes chráněn jako **přírodní památka Roudný**. Motivem ochrany je výskyt svižníka *Cicindela arenaria ssp. viennensis* a dalších pískomilných druhů bezobratlých živočichů.